

Nr 124.

Av herr Österström m. fl., om anslag till höjda stipendier åt elever vid folkskoleseminarier.

Bland de många beskrningar, som åttonde huvudtiteln i årets statsverksproposition uppvisar, torde få vara till sina konsekvenser så betänkliga, som de avsevärda nedprutningarna på anslagen till understöd åt medellösa eller mindre bemedlade studerande vid utbildningsanstalter av olika slag. Vi tilllåta oss att i detta avseende särskilt erinra om stipendierna till elever vid folkskoleseminarier. De för detta ändamål erforderliga medlen utgå dels från en särskild post, ingående i det ordinarie reservationsanslaget till folkskoleseminarierna, dels från ett extra reservationsanslag för beredande av höjda stipendier åt elever vid folkskoleseminarierna. Beträffande först nämnda anslag har Kungl. Maj:t icke ifrågasatt någon nedsättning. Så mycket hårdare drabbar beskrningen däremot det extra reservationsanslaget, vilket upptagits allenast till ett belopp av 50,000 kronor för budgetåret 1924—1925.

Ännu under första halvåret 1923 utgick anslaget efter ett årsbelopp av 125,000 kronor, men sänktes av 1923 års riksdag till 100,000 kronor. Dåvarande departementschefen uttalade emellertid, att han ingalunda ansåge det tidigare stipendiebeloppet vara för högt, men funne sig nödsakad att »för närvarande» föreslå en sänkning, så att stipendierna från att ha utgått under år 1921 med ett medeltal av 189 kronor för stipendiat och under år 1922 med ett medeltal av 172 kronor för stipendiat till i medeltal 160 kronor för stipendiat. Det nu föreslagna beloppet innebär en nedskärning till omkring 125 kronor för stipendiat och år. Att märka är att skolöverstyrelsen, åt vilken stipendiefördelningen är anförtrödd och som kan förutsättas besitta den mest ingående kännedomen om förhållandena på området, uttalat, att starka skäl tala för en väsentlig höjning av det tidigare utgående anslaget. Endast det statsfinansiella läget har hindrat överstyrelsen att taga konsekvenserna av denna ståndpunkt, varför överstyrelsen begränsat sig till att hemställa om oförändrat belopp.

För var och en som besjålas av intresse för folkundervisningens höjande genom en god lärarrekrytering och som samtidigt något känner de svårigheter av ekonomisk art, under vilka folkskoleseminarierna arbeta, står det klart, att den väg, på vilken Kungl. Maj:t här slagit in är betänkelig och bidrager att ytterligare öka de ekonomiskt svaga samhällslagrens svårigheter att vinna utbildning till lärare vid folkskola.

Skolöverstyrelsen har kunnat åberopa en avsevärd stegring av antalet elever vid folkskoleseminarierna, vilket för närvarande utgör omkring 2,900 eller 800 flera än då överstyrelsen först ingav sin framställning om förhöjning av stipendieanslaget. Och därjämte står man inför det faktum, att de befolkningslager, ur vilka folkskoleseminariernas elever företrädesvis utgå, genom den ekonomiska depressionen kommit i en väsentligen svårare ställning än tidigare. Dessa båda fakta tala onekligen med synnerlig styrka för en höjning av det för innevarande budgetår utgående anslaget. Om vi trots detta avstå från yrkande i denna riktning sker det uteslutande av hänsyn till de budgetära svårigheterna. Däremot kunna vi icke inse, att dessa svårigheter kunna tillerkännas sådan tyngd, att de skola få föranleda starkare restriktioner än för budgetåret 1923—1924.

Under åberopande av det sålunda anförda tillåta vi oss därför hemställa,

att riksdagen för beredande av höjda stipendier åt elever vid folkskoleseminarier ville anvisa för budgetåret 1924—1925 ett extra reservationsanslag av 100,000 kronor.

Stockholm den 21 januari 1924.

Ivar Österström.

Ruben Wagnsson. Ernst Lindley. Aug. Sävström. J. H. Blomquist.
